

Päätös erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta sekä kuntajakoselvittäjän asettamisesta**TAUSTA**

Kuntalain 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Velvoite syntyy, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet kuntalain 118 §:ssä säädetyt erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot.

Honkajoen kunta täytti vuosien 2017 ja 2018 konsernitilinpäätösten perusteella kuntalaissa asetetut raja-arvot. Honkajoella raja-arvot ylittyivät taseen kertyneen alijäämän osalta. Lisäksi kunnalla täytyi neljästä muusta raja-arvosta kunnan tuloveroprosenttia koskeva raja-arvo.

Valtiovarainministeriö asetti 20.8.2019 kuntalain 118 §:n mukaisen Honkajoen kuntaa koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut.

Arviointiryhmä ehdotti 12.12.2019 Honkajoen kuntalaisten palvelujen järjestämisen turvaamiseksi kuntarakennelain 15 §:n mukaista erityistä kuntajakoselvitystä kunnan yhdistämiseksi isompaan kokonaisuuteen mahdollisimman pian eli vuoden 2021 alussa. Lisäksi arviointiryhmä ehdotti, että kunta jatkaa edelleen talouden tervehdyttämiseksi esittämiään omia toimenpiteitään sekä toteuttaa niitä rahoituksen riittävyyden ja vakavaraisuuden parantamiseksi.

KUNTIEN KUULEMINEN

Kuntarakennelain 15 §:n mukaan valtiovarainministeriön on kuultava asianomaisia kuntia ennen erityisen kuntajakoselvityksen määräämistä alueelle.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Honkajoen kunnalta ja Kankaanpään kaupungilta lausuntoa osallistumisesta erityiseen kuntajakoselvitykseen. Valtiovarainministeriö pyysi lisäksi em. kunnilta lausuntoa kuntajakoselvittäjästä. Valtiovarainministeriö esitti, että kuntajakoselvittäjäksi nimitettäisiin HT Eero Laesterä.

Lausunnot

Honkajoen kunnanhallitus toteaa 30.1.2020 päätöksessään painottavansa sitä, että arviointiryhmä ei ollut esityksessään yksimielinen, sillä kunnan talouden arvioidaan korjaantuvan tasapainottoimienpiteillä merkittävästi vuodesta

2023 lähtien. Kunnanvaltuusto on 16.1.2020 § 4 vastustanut erityisen kuntajakoselvittäjän nimeämistä, koska kunnan talouden tasapaino on saavutettavissa vuoden 2025 aikana. Lisäksi kunta on aloittanut vapaaehtoiset neuvottelut mahdollisesta kuntaliitoksesta Kankaanpään kaupungin kanssa. Honkajoen kunnan tavoitteena on vapaaehtoisen kuntaliitosselvityksen tekeminen. Honkajoen kunta osallistuu erityiseen kuntajakoselvitykseen ja hyväksyy VM:n esittämän kuntajakoselvittäjän, mikäli sellainen kunnan vastustamisesta huolimatta asetetaan. Päätös on annettu Honkajoen kunnanvaltuustolle tiedoksi 12.2.2020.

Kankaanpään kaupungin hallitus on todennut 27.1.2020 päätöksessään, että se osallistuu kuntajakoselvityksen tekemiseen. Kankaanpään kaupungilla ei ole huomautettavaa esitetyn kuntajakoselvittäjän tehtävään asettamisen osalta. Päätös on annettu Kankaanpään kaupunginvaltuustolle tiedoksi 10.2.2020.

PÄÄTÖS

Kuntarakennelain 15 §:n mukaan kuntajaon muuttamista koskevan asian laajuuden tai vaikeuden johdosta taikka muusta perustellusta syystä ministeriö voi määrätä toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen, jota varten ministeriö asettaa kyseessä olevia kuntia kuultuaan yhden tai useamman kuntajakoselvittäjän.

Erityinen kuntajakoselvitys voidaan määrätä toimitettavaksi ministeriön aloitteesta, kunnan esityksestä tai jos vähintään 20 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista tekee esityksen erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta. Kuntalain 118 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä ollutta erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa koskeva erityinen kuntajakoselvitys voi tulla vireille myös mainitun pykälän 5 momentissa tarkoitetun arviointiryhmän ehdotuksesta.

Valtiovarainministeriö määrää kuntarakennelain 15 §:n perusteella toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen Honkajoen kunnan ja Kankaanpään kaupungin välillä.

Samalla ministeriö asettaa kuntajakoselvittäjäksi HT Eero Laesterän.

Tehtävä

Selvittäjän on suoritettava kuntarakennelain 16 a §:ssä tarkoitettu erityinen kuntajakoselvitys.

Selvityksen tehtävänä on toteuttaa erityinen kuntajakoselvitys kunnan asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi siten, että mahdollinen yhdistyminen voisi tulla voimaan 1.1.2021.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa koskevassa erityisessä kuntajakoselvityksessä kuntajakoselvittäjän on tehtävä mukana olevien kuntien valtuustoille ehdotus kuntien yhdistymisestä sekä kuntien yhdistymissopimuksesta.

Kuntajakoselvittäjän ehdotus kuntien yhdistymisestä voi koskea 1) erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymistä olemassa olevaan kuntaan; 2) erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan alueen jakamista kahden tai useamman kunnan kesken; taikka 3) useamman kuin kahden kunnan yhdistymistä. Lisäksi selvittäjän ehdotus voi koskea kunnan osan siirtämistä toiseen kuntaan.

Jos kaikkien muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustot hyväksyvät selvittäjän ehdotuksen, kunnat tekevät selvittäjän ehdotuksen mukaisen yhteisen esityksen kuntajaon muuttamisesta ministeriölle. Muutoin selvittäjä toimittaa esityksensä kuntajaon muuttamisesta ministeriölle.

Toimikausi

Selvitystyö alkaa 14.2.2020 ja päättyy selvityksen valmistuttua, kuitenkin viimeistään 15.4.2020 mennessä.

Selvitystyön organisointi

Selvittäjä toimii virkavastuulla, ja hänellä on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada viranomaisilta tehtävänsä suorittamista varten tarpeelliset kuntien ja kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen hallintoa ja taloutta koskevat tiedot sekä muuta apua.

Selvittäjä ja asianomaiset kunnat voivat asettaa selvittäjää paikallisessa asiantuntemuksessa ja jatkuvassa vuorovaikutuksessa avustavan neuvotteluelimen ja valmisteluryhmiä.

Selvittäjän yhteyshenkilö valtiovarainministeriössä on neuvotteleva virkamies Anu Hernesmaa.

Selvitystyön rahoitus

Selvitys rahoitetaan valtiovarainministeriön talousarvion momentilta 28.90.31.4.

MUUTOKSENHAKU

Kuntarakennelain 15 §:ssä tarkoitettuun ministeriön päätökseen, joka koskee erityisen kuntajakoselvityksen määräämistä, ei kuntarakennelain 55 §:n 2 momentin mukaan saa erikseen hakea muutosta.

Sirpa Paatero
Kuntaministeri

Jani Pitkäniemi
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Jakelu

Mainitut kunnat